

СИЛАБУС

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Рівень вищої освіти – фаховий молодший бакалавр

Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 1

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

Викладач: канд. екон. наук, викладач Колесник Ольга Олексіївна

Циклова комісія: Фінанси та кредит

Контактна інформація: o.kolesnik@onu.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна спрямована на формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики розвитку банківської справи. Завдання дисципліни: усвідомлення сутності категорій «гроші» та «кредит», вивчення їх еволюції та основних функцій; формування у студентів усвідомлення ролі грошей в ринковій економіці, вміння досліджувати їх роль на сучасному етапі та порівнювати з іншими періодами існування грошей; усвідомлення сутності та вивчення структури грошового обороту; усвідомлення сутності грошового ринку, вивчення його структури та механізму функціонування; набуття студентами навиків аналізу ролі кредиту у розвитку економіки держави.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Сутність та функції грошей	Знати суть грошей. Гроші як загальний еквівалент. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як форма прояву суспільних відносин. Гроші як гроші і гроші як капітал. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси.	Питання, доповіді, аналітичний огляд, презентації
Тема 2. Роль грошей у ринковій економіці	Знати специфіку функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин. Роль грошей як результат реалізації функцій грошей: міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, засобу нагромадження та світових грошей. Залежність ролі грошей у економіці від рівня розвитку товарного виробництва та адекватних йому суспільних умов.	Питання, доповіді, аналітичний огляд, презентації
Тема 3. Теорії грошей	Класична кількісна теорія грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії. Маржиналізм як методологічна основа сучасних теорій грошових відносин. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. Внесок І. Фішера до кількісної теорії грошей. Представники «Кембриджської школи» та їх внесок до теорії грошей. Вклад Д. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей. Кейнсіансько-неокласичний та некейнсіанський напрямки теорії грошей. Сучасний монетаризм.	Питання, доповіді, аналітичний огляд, презентації

Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки	Вміти аналізувати структуру таякісні показники грошового обігу. Грошова маса та грошові агрегати. Їх класифікація. Грошовий мультиплікатор. Грошова база. Класифікація грошових агрегатів згідно методики НБУ. Закон грошового обігу. Внесок І.Фішера до теорії грошового обігу. Швидкість обігу грошей та її чинники. Розрахунок швидкості обігу грошей. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту.	Питання, доповіді, презентації
Тема 5. Грошовий ринок	Знати економічну сутність ринку грошей та ринку капіталів. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як суб'єкти грошового ринку. Попит на гроші. Основні мотиви попиту на гроші: транзакційний мотив, мотив завбачливості, портфельний мотив. Чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Номінальний та реальний попит на гроші. Теоретичні моделі попиту на гроші.	Питання, доповіді, презентації
Тема 6. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	Знати суть і механізм формування пропозиції грошей. Вплив пропозиції грошей на розвиток економіки. Роль державних інституцій у реалізації емісійного процесу. Способи безготівкової емісії грошей. Утворення грошей комерційними банками. Норма обов'язкового резерву, грошова база, ефект кредитного мультиплікатора. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання ринкової економіки. «Сеньйораж» і монетизація бюджетного дефіциту.	Питання, доповіді, презентації
Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	Вміти розв'язувати задачі, що потребують розуміння котирування валют. Валютний курс, його функції. Суть, основи формування та види валютного курсу. Паритет купівельної спроможності валют як основа валютного курсу. Структурні та кон'юнктурні чинники валютного курсу. Поняття, значення і механізм забезпечення конвертованості валюти. Режими валютного курсу.	Питання, доповіді, презентації
Тема 8. Грошові системи	Знати суть інфляції. Теоретичні концепції інфляції: теорія «інфляції попиту», теорія «інфляції пропозиції», монетаристська теорія, теорія інфляції як багатофакторного процесу. Інфляція та дефляція. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Основні види інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита та закрита інфляція. Причини інфляції. Інфляція попиту. Фіскальна інфляція. Інфляція витрат. Імпортна інфляція. Інфляційний «податок».	Питання, доповіді, презентації
Тема 9. Інфляція та грошові реформи	Розуміти необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники кредиту та особливості їхнього прояву в різних галузях народного господарства. Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин. Кредит — форма руху позичкового капіталу. Ознаки позичкового капіталу. Ринок позичкових капіталів.	Питання, доповіді, презентації
Тема 10. Генезис та природа позичкового	Вміти розраховувати позичковий відсоток. Сутність та вимірники відсотка. Економічні межі руху та фактори зміни ставки відсотка. Поведінка ринкових процентних ставок. Ризикова та строкова структура процентних ставок. Способи нарахування відсотків.	Питання, доповіді, презентації

капіталу та відсотку	Функції та роль відсотка. Норма позичкового відсотка та її характеристика. Взаємозв'язок та відзнаки позичкового відсотка від ціни товару, прибутку, кредиту та позики. Межі використання позичкового відсотка та джерела його формування та сплати. Простий та складний відсоток та засоби його розрахунку. Роль позичкового відсотка в ринковій економіці.	
Тема 11. Банки та небанківські фінансові посередники	Розуміти сутність та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Види фінансових посередників. Економічні вигоди фінансового посередництва. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Місце банків на грошовому ринку. Правові та економічні аспекти визначення сутності банку. Функції та роль банків. Банківська система. Поняття банківської системи. Функції банківської системи.	Питання, доповіді, презентації
Тема 12. НБУ, його функції та операції	Знати призначення центрального банку. Причини створення центральних банків та особливості їх діяльності у сучасних умовах. Організаційно-правовий статус центральних банків. Функції центрального банку. Основні напрями діяльності центробанку: емісійний центр держави, банк банків, орган банківського регулювання та нагляду, банкір і фінансовий агент уряду, провідник монетарної політики.	Питання, доповіді, презентації
Тема 13. Міжнародний рух капіталу. Міжнародні фінансово-кредитні установи.	Державний кредит та державний борг. Види державного кредиту. Державні облігації та казначейські зобов'язання. Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Призначення та функції МВФ. Програми МВФ. Співробітництво МВФ з Україною.	Питання, доповіді, презентації

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв І. В. Гроші та кредит : навч. посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Іванчук Н.В. Гроші та кредит: навч. посіб. Острого: Острозька академія, 2021. 332 с.
3. Дзюблюк О.В. Гроші та кредит: підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с. URL: <http://www.tneu.edu.ua/news/13792-vijshov-z-druku-pdruchnik-grosh-ta-kredit.html>
4. Щетинін А.І. Гроші та кредит: начальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163С.
5. Матросова Л.М. Сучасні проблеми монетарної політики НБУ в умовах розвитку національної економіки. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 23. С. 500– 505.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма контролю – ІСПИТ

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Гроші та грошовий обіг.		
Тема 1. Раціоналістична та еволюційна концепції	0 – 2 (опитування)	0-6

походження грошей.	0 – 4 (реферат, презентація)	
Тема 2. Залежність ролі грошей у економіці від рівня розвитку товарного виробництва та адекватних йому суспільних умов.	0 – 3 (поточне тестування) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-7
Тема 3. Теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування)	0-5
Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки. Сукупний грошовий оборот, і оборот грошей у межах індивідуального капіталу.	0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-5
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (тестування)	0 - 5	0-5
Змістовий модуль 2. Грошовий ринок та грошові системи.		
Тема 5. Грошовий ринок. Гроші як об’єкт купівлі-продажу. Попит, пропозиція, ціна грошей.	0 – 2 (опитування) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-6
Тема 6. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-5
Тема 7. Валютний ринок і валютні системи.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування)	0-5
Тема 8. Грошові системи. Грошова система: суть та принципи організації.	0 – 2 (опитування)	0-2
Тема 9. Інфляція та грошові реформи. Показники вимірювання інфляції. Регулювання інфляції.	0-2 (опитування)	0-2
Контрольна робота за змістовним модулем 2 (тестування)	0 - 5	0-5
Змістовий модуль 3. Сутність та необхідність кредиту в економіці країни		
Тема 10. Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-7
Тема 11. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Функції та роль банків у фінансовому посередництві.	0-2 (опитування) 0 – 4 (реферат, презентація)	0-6
Тема 12. Національний банк України – центральний банк держави. Особливості становлення НБУ.	0 – 3 (поточне тестування)	0-3
Тема 13. Державний кредит та державний борг. Види державного кредиту.	0 – 2 (опитування) 0-4 (захист реферату з презентацією)	0-6
Контрольна робота за змістовним модулем 3	0-5	0-5
Підсумковий контроль (іспит)	0-20	0-20
Загалом сума балів:		100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів під час проведення періодичного контролю. У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за змістовим модулем у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується *Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова* ([polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\)](#)).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються *Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ* ([poloz-org-osvit-process_2022.pdf \(onu.edu.ua\)](#)).